

SUB CUPOLA CLASICILOR

Că operele clasicilor rămân mereu actuale, trimițându-și spre spectatorii fiecărei epoci mesaje și interogațiile ce invită la reflecție, e un adevăr care nu mai trebuie demonstrat. Recurgerea frecventă la clasici, în teatrul nostru contemporan, nu e numai un gest cultural demn de tot respectul, ci și un

semn al convingerii că operele acestora pot angaja un dialog fertil cu publicul de azi. Cu condiția ca această convingere să nu fie prea ostentativă. Argumentul ne-a fost sugerat de turneul la București al Teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani, cu două spectacole inspirate de doi clasici ai comediei universale: Caragiale

și Aristofan. Ambele spectacole au fost puse în scenă de Florin Zamfirescu, apreciat actor și profesor de Arta actorului la A.T.F., căruia nici arta regiei nu pare a-i fi ostilă, mai ales dacă va persevera, în acest domeniu, spre acuratețe și concizie.

Conu' Leonida față cu... mașina timpului

CONU' LEONIDA FAȚĂ CU REACȚIUNEA de I.L. Caragiale ● **TEATRUL „MIHAI EMINESCU” DIN BOTOȘANI** ● **Data reprezentației: 21 septembrie 1996** ● **Regia: Florin Zamfirescu** ● **Scenografia: Viorica Lăzărescu** ● **Distribuția: Ion Apostoliu (Efimița), Marius Rogojinschi (Leonida), Orodel Olaru (Safta).**

Nu e prima oară când se încearcă sublinierea valențelor de universalitate și perenitate ale acestei scurte farse a lui Caragiale, adevărată bijuterie de literatură dramatică, de o exemplară rigoare în succesiunea replicilor și a situațiilor. De data aceasta ne-am întâlnit cu o soluție radicală, nu lipsită de interes.

Într-un spațiu abstract, structurat pe două planuri despărțite de o poartă ce marchează trecerea de „aici” spre „dincolo”, cu o pendulă în fundal, ce indică dimensiunea Timpului, o făptură ciudată, în veșmânt cenușiu, iese din starea de răstignire în care se afla la ridicarea cortinei și părăsește scena, dând astfel semnalul începerii. De undeva, din neant, Conu' Leonida și Efimița apar cu niște mari boccele în brațe și, trecând poarta, se instalează în planul întâi, unde se dezbracă și își întind așternuturile aduse în boccele. Povestirea lui Leonida, începută ca o evocare, cu glas vătuit și lent, se animă în dialogul cu Efimița, fiind adesea întreruptă de tot felul de acțiuni fizice pe care regizorul le-a inventat, poate, pentru a „dinamiza” textul, dar care, în fapt, îl fărâmițează, îngreunând cursul acțiunii

verbal-dramatice prin numeroase și lungi pauze. Apar, aduse de ciudata făptură de la început, care poate fi o întrupare a Destinului, a Istoriei sau a Timpului, felurite obiecte și semne caracteristice zilei de azi – un gramofon, un telefon, un televizor, ba chiar, de sub niște teancuri de ziare, siluete de blocuri moderne –, totul menit a apropia epocile și a șterge astfel granițele dintre ele. Ajungem chiar și la momentul revoluției din decembrie '89. La toate aceste „minuni” cuplul reacționează plin de uimire și de spaimă, zgomotele „revoluției” de afară stârnindu-i o panică bezmetică. Făptura ce acționează ca un „meneur du jeu” își pune o basma și devine astfel Safta, liniștindu-i întrucâtva. Textul lui Caragiale se pulverizează prin mulțimea de pauze și incidente exterioare, sensurile și savoarea sa ajung în sală cu efect diluat. Și, după toată „tărășenia”, cei doi eroi își strâng boccelele cu așternuturi și ies, încet, cum au intrat, cufundându-se la loc în neant, pe melodia duioasă a „Steluței” lui Alecsandri, în timp ce, în urma lor, textul se reia pe alt ton, cu vigoare, pe imagini din epoca noastră, ca un perpetuum mobile al istoriei.

Idee ingenioasă de spectacol, servită de scenografia Vioricăi Lăzărescu, stilizată esențializată, de jocul celor doi interpreți – Ion Apostoliu într-un reușit travesti, o Efimiță tandră și ipohondră, Marius Rogojinschi compunând un Leonida sfătos și autoritar –, fracturată însă de lipsa de măsură în folosirea improvizărilor scenice. ■

Utopia luată în glumă

ADUNAREA FEMEILOR de Aristofan ● **TEATRUL „MIHAI EMINESCU” DIN BOTOȘANI** ● **Data reprezentației: 22 septembrie 1996** ● **Regia: Florin Zamfirescu** ● **Scenografia: Viorica Lăzărescu** ● **Distribuția: Irina Mititelu (Praxagora), Galina Tati, Narcisa Vornicu, Tatiana Zavialova, Florita Rusu, Violeta Afrăsinei, Alina Stratin, Crenola Doroftei, Ana Maria Bernicu, Nathalie Luca, Petronela Chiribuță, Ana Maria Paraschivescu, Andreea Lazarec (Femeile cetății), Marius Rogojinschi, Traian Andrii, Valerian Răcilă, Orodel Olaru, Volin Costin, Radu Dragoș (Bărbății cetății).**

Dacă ne vom întreba care e sensul contemporan sau actual al comediei lui Aristofan **Adunarea femeilor**, vom răspunde că nu viziunea misogină a marelui comediograf al antichității este punctul forte al acestei piese – mai puțin jucată, în general, decât cunoscutele **Pacea, Lysistrata, Norii sau Păsările** –, ci viziunea sa antitotalitaristă și, mai ales, antiextremistă. Noțiuni, desigur, de mare frecvență în societatea actuală și care, desigur, dincolo de oferta artistică, l-au interesat pe regizorul Florin Zamfirescu atunci când a ales să pună piesa pe scena Teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani.

Deschiderea spre publicul de azi se realizează în spectacol nu numai prin aruncarea unor replici în sală, prin angajarea personajelor într-un dialog cu publicul, ci chiar prin implicarea directă a unor spectatoare chemate pe scenă, dar

